

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk (spr.)

Sędziowie: SO Agata Szlingiert

SO Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2014r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko Miastu i Gminie S.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 25 października 2013r., sygn. akt II.C.148/13

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić zgłoszony w pozwie wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia.

/-/ Agata Szlingiert/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25.10.2013r. Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu zabezpieczył powództwo poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego z wniosku wierzyciela Miasta i Gminy S.przeciwko dłużnikowi Z. K.prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)w P. P. Ś.pod sygn. akt Km.6056/13 do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania.

Jako podstawę powyższego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał przepisy art. 730 § 1 k.p.c., art. 730¹ k.p.c. oraz art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. Zgłoszone przez powoda roszczenie opiera się na art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i w ocenie Sądu na obecnym etapie postępowania jest ono wiarygodne. Powód powołuje się na oświadczenie złożone pozwanemu o zastosowaniu prawa zatrzymania w oparciu o art. 461 § 1 k.c. i pozwał wierzyciela, na wniosek którego toczy się postępowanie egzekucyjne wszczęte na podstawie tytułu wykonawczego, którym jest prawomocny wyrok Sądu Rejonowego (...)w P. w sprawie I.C.1623/11. Interes prawny powoda Sąd uznał za bezsporny, bowiem udzielenie zabezpieczenia spowoduje, że umożliwi i nie utrudni wykonania zapadłego orzeczenia lub osiągnięcia celu postępowania w sprawie.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła pozwana, zarzucając naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że roszczenie powoda zostało uprawdopodobnione w stopniu uzasadniającym udzielenie zabezpieczenia. W rezultacie pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku o udzielenie

zabezpieczenia, ewentualnie zaś o uchylenie postanowienia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Pozwana wniosła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Powód w odpowiedzi na zażalenie domagał się jego oddalenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż rację ma pozwana zarzucając, iż roszczenie powoda nie zostało uprawdopodobnione. Roszczenie można uznać za wiarygodne w rozumieniu art. 730¹ § 1 k.p.c. tylko wówczas, gdy przekonująco zostanie wykazana możliwość spełnienia wszystkich przesłanek, od których przepisy prawa uzależniają jego powstanie. Wbrew jednak przekonaniu skarżącej, w rozpoznawanym przypadku zastrzeżenia – w kontekście uprawdopodobnienia roszczenia – budzą nie tyle okoliczności faktyczne, na których się ono opiera, lecz sposób sformułowania żądania.

Powód domaga się pozbawienia wykonalności (w całości) wyroku Sądu Rejonowego (...)w P.z dnia 30.03.2012r., sygn. akt I.C.1623/11, którym nakazano mu wydanie pozwanej gminie nieruchomości gruntowej wraz z posadowionymi na niej budynkami. Nieruchomość tę pozwana gmina w przeszłości oddała powodowi w użytkowanie wieczyste, z tym że umowa w tym przedmiocie uznana została orzeczeniem sądowym za nieważną. Powód zgłasza obecnie zarzut zatrzymania na podstawie art. 461 § 1 k.c., powołując się na złożone pozwanej pismem z dnia 11.10.2013r. oświadczenie o skorzystaniu z prawa zatrzymania nieruchomości do czasu zaspokojenia przez pozwaną jego roszczeń o zwrot nakładów (w kwocie 400.000,-zł) oraz o naprawienie szkody (w kwocie 100.000,-zł).

Wynikające z art. 461 § 1 k.c. prawo zatrzymania nie stanowi źródła żadnych roszczeń i nie daje możliwości uzyskania tytułu wykonawczego zasądzającego zwrot nakładów czy odszkodowanie. Stanowi ono w istocie środek zabezpieczenia roszczeń przysługujących osobie zobowiązanej do wydania rzeczy, a jego funkcją jest wywarcie presji na drugą stronę, aby wykonała swoje świadczenie. W rezultacie zgłoszenie w procesie o wydanie rzeczy zarzutu wynikającego z prawa zatrzymania ma charakter wyłącznie hamujący (odraczając) i sprowadza się do żądania, aby zwrot rzeczy został stwierdzony orzeczeniem sądu za jednoczesnym zwrotem przez właściciela tej rzeczy poczynionych na nią nakładów lub ich wartości (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11.03.2004r., V CK 329/03, LEX nr 183781 czy wyrok Sądu Najwyższego z 5.09.2003r., II CKN 444/01, LEX nr 1129334). Co istotne, skorzystanie z prawa zatrzymania nie jest ograniczone w czasie (tak również Sąd Najwyższy w wyrokach: z 16.12.2009r., I CSK 184/09, LEX nr 599740 i z 26.06.2003r., V CKN 417/01, LEX nr 157326), a zatem dopuszczalne jest zgłoszenie zarzutu zatrzymania (w sensie materialnoprawnym) już po zamknięciu rozprawy w sprawie, w której doszło do powstania tytułu wykonawczego. Stanowi to wówczas zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie do wydania rzeczy nie może być egzekwowane w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. W doktrynie powszechnie zresztą wymienia się wykonanie prawa zatrzymania jako podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego (obok np. odroczenia uiszczenia świadczenia, rozłożenia na raty dochodzonej należności itp.). Nie ma zatem racji pozwana wskazując w zażaleniu, iż powód mógł podnosić stosowny zarzut jedynie w toku procesu o wydanie nieruchomości.

Trzeba natomiast wyraźnie podkreślić, że skorzystanie przez osobę zobowiązaną do wydania rzeczy z zarzutu zatrzymania nie uzasadnia wówczas pozbawienia (w całości lub w części) wykonalności tytułu wykonawczego stwierdzającego ten obowiązek. Pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego czyni ten tytuł niezdatnym do egzekucji i definitywnie wyklucza możliwość przymusowej realizacji stwierdzonego w nim uprawnienia. Rozstrzygnięcie takie znajduje więc uzasadnienie wyłącznie wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, nie zaś gdy powstaje jedynie czasowa niemożność jego wykonania. Powództwo przeciwegzekucyjne oparte na prawie zatrzymania może zatem zmierzać jedynie do ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego na okres do zwrotu nakładów lub naprawienia szkody, które powinny być określone w wyroku (tak również: E.Wengerek, Przeciwegzekucyjne powództwa dłużnika, Warszawa 1967, s.135).

Jak już zaznaczono, w niniejszej sprawie powód domaga się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości, a więc zgłasza roszczenie nieadekwatne do okoliczności stanowiących jego postawę. Przewidziane w art. 840 § 1 k.p.c. roszczenia o pozbawienie i ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego, choć wspólnie określane mianem „powództw przeciwegzekucyjnych” (opozycyjnych), to jednak mają odmienny charakter i różnią się celem, do którego osiągnięcia każde z nich zmierza. Wybór jednego z tych roszczeń należy do dłużnika i jest dla sądu wiążący w myśl art. 321 § 1 k.p.c. (gdy zostanie zgłoszone żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego sąd nie może ograniczyć wykonalności uznając, że stanowi to częściowego uwzględnienie powództwa). Roszczenia powoda nie można zatem uznać za uprawdopodobnione.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnie Sąd Rejonowy w swym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 745 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c.)

/-/ Agata Szlingiert/-/ Joanna Andrzejak-Kruk/-/ Brygida Łagodzińska